

JUPITER HAGYATÉKA

Félisteni színjáték

BASKI SÁNDOR

MILYEN LEHET SZUPERHŐS SZÜLŐK ÁRNYÉKÁBAN ÉLNI? A NETFLIX KÉPREGÉNY-ADAPTÁCIÓJA A KIRÁLYDRÁMÁKBÓL PRÓBÁL MERÍTENI.

A multiplexek után a kis képernyőket is lassan, de biztosan elfoglalják a szuperhősök. A trend nem új, az első televíziós képregény-adaptációk már az 50-es években elkészültek, az Adam West-féle *Batman* camp-klasszikussá vált, a 90-es években olyan ifjúsági sorozatok domináltak, mint a 10 évadot megélt *Smallville*, 2012-ben pedig létrejött a DC-hőseire építő *Arrowverse*, amely ma már 9 szériát foglal magába. Ezek a sorozatok ugyanakkor az eszköztárukat, képi világukat tekintve közelebb állnak a földi sugárzású kereskedelmi csatornák átlagnál igényesebb szappanoperáihoz, mint a kétezres évek tévés forradalmában élen járó HBO produkcióihoz.

Az elmúlt évtizedben a szuperhőszériák ebből a szempontból is nagykorúsodni látszanak. Az első fecske még a korát megelőző, ígéretesen induló *Hősök* volt, amely többek közt az Alan Moore-féle *Watchmen*-ből is merített, majd a Marvel 2013-ban elérkezettnek látta az időt, hogy a franchise-t a streamingre is kiterjessze. A két évvel később bemutatott *Fenegyerek* realista hangvételű bűndrámaként már nem a szappanoperák, hanem inkább a *Gengszterkorzó* vagy a *Deadwood* ligájában játszott, és a pár hónappal később startoló *Jessica Jones* is elismerő kritikákat kapott. A Netflix-Marvel együttműködés végül kifulladt, köszönhetően a Disney Plusz elindulásának, amely a *Star Wars*-szériák mellett kifejezetten a szuperhősök tömegvonzására épít. A már bemutatott *WandaVizio*, illetve *A Súlyom és a Tél Katonája* mellett tucatnyi olyan sorozat fut majd, amelyben a karakterek és a színészek – a *vertikális integráció* jegyében – a Marvel Moziverzum filmjeiből költöznek át a kis(sebb) képernyőkre. Ezek a szériák az ismerős arcok felvillantása mellett már

a blockbusterek látványvilágának reprodukcióját is ígérik – ami a CGI-technika rohamos fejlődésének, és a Disney által befektett dollármillióknak köszönhetően egyáltalán nem lehetetlen vállalkás. Eközben a konkurencia sem dőlt hátra: az HBO-n a *Watchmen*-ből készült fajsúlyos témákat boncolgató folytatás, az Amazon pedig szintén a műfaj kereteit feszegető produkcióknak szavazott bizalmat, hol kisebb (*A Kullancs*), hol nagyobb sikerrel (*A fiúk; Legyőzhetetlen*).

A Marvel által kikoszorózott Netflix is elérkezettnek látta az időt arra, hogy a tétet emelve saját univerzumot építsen. Megvásárolták Mark Millar kiadóját, és 10 sorozatot, illetve filmet kezdtek el egyszerre fejleszteni. A skót képregényszerző munkásságát ismerve joggal remélhetjük, hogy a Netflix, az Amazon példáját követve, a szuperhőszériák unortodox vonalát viszi tovább. A lassan önálló intézménnyé váló Millar évtizedek óta következetesen kísérletezik a műfajjal, nemcsak a független kiadónál megjelent önálló képregényeiben, de a Marvel és a DC számára írt történetekben is. Eljárt az a kommunista Superman gondolatával (*Superman: Red Son*), megvénítette és megölte Rozsomákot (*Old Man Logan*) és egymásnak ugrasztotta a Marvel-hősöket (*Polgárháború*). Saját munkái ugyan annyira nem felforgatóak, mint a nagy példaképé, Alan Moore-é, de a műfajban megszokottnál jóval sötétebb hangulatúak, erőszakosabbak és – a kritikusai szerint – cinikusabbak. A legsikeresebb képregényei egy-egy markáns koncepcióra épülnek: a *Ha/Ver*-ben egy szupererő nélküli képregényrajongó tinédzser próbál meg szuperhőst faragni magából, a *Pygmalion* idéző *Kingsman*-ben faragatlan utcagyerekből lesz új James Bond, az *American Jesus*-ben

egy 12 éves fiú ráébred, hogy ő Jézus, a *Wanted* pedig a szupergonoszokat teszi meg főhősöknek.

A 2013-ban megjelent (és már magyarul is olvasható) *Jupiter öröksége* is egy hasonló gondolat kísérlet eredménye. Millarban a második gyereke születésekor merült fel, hogy a klasszikus szuperhősök ritkán láthatóak családapai, illetve családanyai szerepben, de a szülők képességeit öröklő utódok szemszögéből is izgalmas lehetne egy ilyen megközelítés.

A történet szerint a nagy gazdasági világválságot követően a vagyonát elvesztő Sheldon Sampson, a bátyja, Walter és öt társuk rejtélyes körülmények közt szupererőre tesznek szert, és ezután közösen védelmezik Amerikát. A társaság a Sheldon által lefektetett szigorú szabályrendszert követi, amelynek értelmében a szuperemberek nem folytathatnak bele a politikába, és semmilyen hatalmi törekvés nem motiválhatja őket. Nyolcvan évvel később, a jelenben azonban Walter már úgy látja, hogy Sheldon törvényeit meghaladta a történelem, a halandók közt járó félistenek irányíthatják, és kötelességük is lenne irányítani a világ sorsát, hogy elkerülhető legyen egy újabb globális válság. Eközben Sheldon gyerekei, a szüleik szupererőjét megöröklő Brandon és Chloe sem tudnak megfelelni az apjuk által támasztott elvárásoknak, és az önpusztítás különféle formáiba menekülnek.

A háttérben feltűnnek ugyan szupergonoszok is, de Millar őket jó érzékkel statisztaszerepre ítéli, az igazi konfliktus ugyanis, hasonlóan a képregény címében megidézett római mitológiához vagy Shakespeare királydrámáihoz, a családon belül feszül. A viszály még a Millartól megszokottnál is gyorsabban és véresebben eskalálódik, és ezt követően a morálfilozófiai fejtegetések helyett, illetve mellett a látványos és csavaros akciószekvenciáké a főszerep.

A Netflix friss adaptációjának első évada jóval több időt szán a generációs konfliktusok megalapozására, sokkal átélhetőbb benne az isteni apafigura árnyékában szenvedő gyerekek helyzete. A dilemma túlmutat a szuperhősműfaj kontextusán, hiszen akkor is értelmezhető lenne, ha az übermensch-et egy családját elhanyagoló tudós zsenivel, vagy a munkájának élő rendőrrel helyettesítenék be. További lényeges különbség, hogy míg a képregényben Sheldon

